

POLITIKA BORBE PROTIV MITA I KORUPCIJE

Vlasnik dokumenta	M&V Investments
Tip dokumenta	Politika
Verzija	5.0
Usvaja	Odbor direktora
Datum usvajanja	20.10.2026
Datum stupanja na snagu	20.10.2026

Pregled izmena dokumenta

Verzija	Na snazi od	Opis izmena
5.0	20.10.2026	Politika je ažurirana kako bi se uskladila sa zahtevima nove Direktive (EU) 2026/1021 o borbi protiv korupcije i kako bi se obezbedila kontinuirana usklađenost Društva sa regulatornim zahtevima EU koji se dalje razvijaju. Pored toga, određene definicije i ključni pojmovi su revidirani i dodatno pojašnjeni, dok su povezana pravila i zahtevi detaljnije razrađeni kako bi se obezbedile jasnije smernice, unapredila doslednost u tumačenju i omogućila efikasnija primena Politike u celoj organizaciji.
4.0	26.01.2026	Manje tehničke korekcije u skladu sa izmenama Grupne Politike borbe protiv mita i korupcije
3.0	15.10.2024	Izmena opšteg pravila koje definiše zabranu poklona i poslovnog gostoprimstva iznad određenog iznosa. Ostale izmene su manje tehničke korekcije.
2.0	18.12.2023	Politika dopunjena detaljnim opisom pojmova i primerima pokazatelja korupcije i mita (Prilog 1).
1.0	05.08.2022	Inicijalna verzija

Reference i prilozi

Reference	Nadređeni dokument: Kodeks poslovnog ponašanja Povezana dokumenta: Procedura o poklonima i poslovnom gostoprimstvu Procedura za upravljanje rizicima od mita i korupcije u ključnim oblastima rizika Politika upravljanja sukobom interesa Politika o unutrašnjem uzbunjivanju
Prilozi	Prilog 1 – Crvene zastavice Prilog 2 – Koruptivna krivična dela

Pojmovi i definicije korišćene u ovom dokumentu

Pojam/Definicija	Značenje
Politika	Odnosi se na Politiku borbe protiv mita i korupcije.
Holding kompanija	Odnosi se na AikGroup (CY) Limited, finansijsku holding kompaniju osnovanu i registrovanu u Republici Kipar.
Grupa	Odnosi se na holding kompaniju zajedno sa svojim zavisnim društvima (direktnim i indirektnim), podružnicama Grupe.
Podružnica ili članica Grupe	Odnosi se na bilo koje pravno lice koje je zavisno društvo Holding kompanije i pripada Grupi.
Nadležni organi	Odnosi se na sve regulatore, supervizore i druge nadležne organe, bez obzira na njihovu lokaciju.
Program za borbu protiv mita i korupcije	Odnosi se na skup pravila i mera za otkrivanje i ublažavanje rizika od potencijalnog mita ili korupcije unutar Društva.

Dubinska analiza	Odnosi se na dokumentovane i srazmerne mere koje se preduzimaju radi sticanja razumnog nivoa uverenja u pogledu integriteta određenog lica, pravnog lica, transakcije ili poslovnog odnosa, kao i radi identifikovanja, procene i ublažavanja rizika od mita i korupcije.
Mito i korupcija	Odnosi se na svaku namernu radnju, bilo direktnu ili indirektnu, koja uključuje nuđenje, obećavanje, davanje, traženje, primanje ili prihvatanje bilo kakve nedozvoljene koristi ili stvari od vrednosti, zloupotrebu poverenog položaja, dužnosti, uticaja ili imovine, prikrivanje koruptivnog postupanja ili prihoda proisteklih iz takvog postupanja, trgovinu uticajem, protivpravno prisvajanje, ometanje pravde ili bilo koje drugo nepošteno, nezakonito ili nedozvoljeno postupanje koje predstavlja koruptivno krivično delo u skladu sa važećim propisima.
Poklon	Odnosi se na stvar od vrednosti koja se dobrovoljno daje drugom licu bez plaćanja ili druge naknade, a koja ne predstavlja poslovno gostoprimstvo.
Poslovno gostoprimstvo	Odnosi se na odnos između domaćina i gosta u kome domaćin obezbeđuje potrebe gosta bez naplate troškova (potpunih ili delimičnih). Obezbeđivanje smeštaja, prevoza, obroka, obuke, pozivi na događaje i konferencije su primeri gostoprimstva. Poslovno gostoprimstvo može uključivati zabavu, npr. organizovanu aktivnost koja ima za cilj da nekome pruži interesovanje, uživanje ili zabavu kao prisustvo društvenim ili sportskim događajima, pozorištu itd.
Dobročinstva, dobrotvorna davanja i donacije	Odnosi se na dobrovoljno pružanje pomoći radi podrške licima kojima je pomoć potrebna ili subjektima čija je delatnost prvenstveno usmerena na pružanje pomoći, dobrotvorne aktivnosti, socijalne projekte, obrazovanje i, u određenim slučajevima, kulturu, restauraciju umetničkih dobara, studije ili naučna istraživanja. Pomoć se može pružiti u novčanom obliku (gotovina ili njen ekvivalent) ili u nenovčanom obliku (imovina, sredstva ili usluge).
Poslovni sponzor	Odnosi se na zaposlenog u Društvu, funkciju ili sektor koji inicira, vodi ili upravlja poslovnim odnosom, transakcijom ili angažmanom i koji je odgovoran za njegovu poslovnu opravdanost i upravljanje rizicima u okviru prve linije odbrane.
Plaćanje za olakšice	Odnosi se na plaćanje za obezbeđivanje ili ubrzavanje sprovođenja uobičajenih upravnih aktivnosti na koje davalac plaćanja za olakšice već ima pravo. Za potrebe ove Politike plaćanja za olakšice se smatraju mitom i korupcijom i zabranjena su.
Politički doprinos	Politički doprinosi obuhvataju donacije, sponzorstva, članarine ili bilo koje druge pogodnosti, date u novcu ili u naturi, radi podrške političkom cilju ili političkom subjektu. Donacije u naturi mogu obuhvatati poklone u vidu imovine ili usluga, reklamne ili promotivne aktivnosti kojima se pruža podrška političkoj stranci ili pojedincu, kupovinu ulaznica za događaje organizovane radi prikupljanja sredstava, donacije istraživačkim organizacijama koje su blisko povezane sa političkom strankom, kao i omogućavanje zaposlenima da odsustvuju sa posla radi učešća u političkoj kampanji ili kandidovanja za javnu funkciju.
Funkcioner	Javni funkcioner označava: (a) funkcionera Unije, odnosno nacionalnog funkcionera države članice ili treće zemlje; (b) svako drugo lice kome je povereno obavljanje javne funkcije i koje tu funkciju obavlja u skladu sa nacionalnim pravom, uključujući lica kojima je takva funkcija poverena od strane ili po ovlašćenju organa javne vlasti u državama članicama ili trećim zemljama; (c) lice kome je povereno obavljanje javne funkcije i koje tu funkciju obavlja za međunarodnu organizaciju ili međunarodni sud. Za potrebe ove Politike, arbitri i članovi porote smatraju se javnim funkcionerima.
Funkcioner Evropske unije	Odnosi se na lice koje je:

	(a) funkcioner ili drugi službenik angažovan od strane Unije na osnovu ugovora, u smislu Pravilnika o osoblju za funkcionere i Uslova zaposlenja ostalih službenika Evropske unije, utvrđenih Uredbom Saveta (EEZ, Euratom, ECSC) br. 259/68 (25) („Pravilnik o osoblju“); ili (b) upućeno na rad u Uniju od strane države članice ili bilo kog javnog ili privatnog tela, a koje obavlja funkcije istovetne funkcijama koje obavljaju funkcioneri ili drugi službenici Unije. Članovi institucija, tela, kancelarija ili agencija Unije, kao i zaposleni u tim telima, izjednačavaju se sa funkcionerima Unije, u meri u kojoj se na njih ne primenjuje Pravilnik o osoblju.
Domaći funkcioner	Odnosi se na svako lice koje obavlja izvršnu, upravnu ili pravosudnu funkciju na nacionalnom, regionalnom ili lokalnom nivou, bez obzira na to da li je imenovano ili izabrano, odnosno angažovano na osnovu ugovora, da li je angažovanje stalno ili privremeno, plaćeno ili neplaćeno, i bez obzira na nivo položaja tog lica. Svako lice koje obavlja zakonodavnu funkciju na nacionalnom, regionalnom ili lokalnom nivou smatra se domaćim funkcionerom, u skladu sa nacionalnim pravom.
Znak upozorenja - Crvena zastavica	Odnosi se na okolnost ili činjenicu koja deluje kao znak upozorenja i ukazuje na povećan rizik od mita i korupcije.
Sukob interesa	Odnosi se na svaku situaciju koja uključuje Društvo, njegove zaposlene i/ili zainteresovane strane, u kojoj se Društvo ili zaposleni nalazi u položaju da na bilo koji način iskoristi svoj profesionalni ili službeni položaj radi sticanja nedozvoljene koristi, bilo u korist Društva ili radi lične koristi (potencijalno i na štetu Društva), čime se nanosi šteta jednom ili više klijenata ili grupa zainteresovanih strana.
Sponzorstvo	Odnosi se na transakciju koja uključuje plaćanje naknade u zamenu za pružanje komercijalnih prilika koje se mogu iskoristiti a koje su povezane sa ugovorenim protivuslugom. Sponzorstvo može biti u novčanom obliku ili u naturi. Sponzorstvo, za razliku od dobrotvornog priloga, je komercijalna transakcija i obavlja se uz očekivanje povrata za sponzora nakon dogovorenog protivusluge.
Transakcije spajanja i preuzimanja ili konverzije duga u kapital	Sopstvena transakcija spajanja i preuzimanja označava sticanje koje vrši Društvo sa ciljem srednjoročnog ili dugoročnog ulaganja, pri čemu bi Društvo nakon realizacije ulaganja imalo kontrolno učešće, odnosno više od 50% akcija/udela ili kontrolu nad glasačkim pravima (na redovnim skupštinama). Ovaj pojam ne obuhvata aktivnosti u kojima Društvo savetuje svoje klijente u vezi sa transakcijama spajanja i preuzimanja, niti aktivnosti u kojima Društvo obavlja trgovanje za sopstveni račun radi ostvarivanja dobiti ili u svrhu zaštite od rizika. Konverzija duga u kapital odnosi se na zamenu novčane izloženosti prema eksternom društvu za vlasničko učešće u tom društvu. Ovo pravilo se ne primenjuje na transakcije između povezanih društava niti na transakcije unutar Grupe.
Značajno ulaganje	Sticanje ili ulaganje kod kojeg Društvo ne stiče kontrolu, ali stiče učešće ili prava koja mu omogućavaju da vrši značajan uticaj na društvo u koje se ulaže (na primer, putem ovlašćenja za imenovanje članova izvršnih organa ili postojanja prava veta u vezi sa značajnim pitanjima, koja mu omogućavaju da utiče na upravljanje tim društvom i sl.).
Treća lica	Treća lica obuhvaćena ovom Politikom uključuju, ali se ne ograničavaju na: • posrednike; • partnere u zajedničkim ulaganjima ili konzorcijumima (osim konzorcijumskih partnera i agenata u okviru sindiciranih poslova); • agente; • savetnike; • izvođače i direktne podizvođače; • dobavljače i prodavce; • pružaoce usluga; • druga treća lica koja obavljaju slične poslove ili funkcije.

	Za potrebe ove Politike, odnosi sa krajnjim korisnicima, koji sa Društvom ne stupaju u druge poslovne odnose osim u svojstvu krajnjih korisnika njegovih usluga, nisu obuhvaćeni definicijom Trećih lica. Za potrebe ove Politike, odnosi sa trećim licem koji su relevantni sa stanovišta rizika od mita i korupcije su oni koji podrazumevaju da se trećem licu plaća naknada, da kao posledicu takvog odnosa, Društvo dobija ili zadržava posao, ostvaruje neku drugu korist ili poslovnu priliku. Rizici uključuju situacije u kojima Treća lica vrše koruptivna plaćanja, kao i situacije u kojima zaposlenom u Društvu pružaju ličnu korist u zamenu za dobijanje poslovnog angažmana. Sledeće vrste odnosa/angažmana se, po pravilu, ne smatraju odnosima sa Trećim licima: • odnosi sa zaposlenima; • odnosi sa članicama Grupe; • odnosi sa državnim organima; • mesta trgovanja regulisana u EU/EEA ili u ekvivalentnim trećim zemljama, u skladu sa važećim propisima (regulisana tržišta, MTF/OTF i slična mesta trgovanja).
--	---

Skraćenica / Akronim	Pojašnjenje
-	-

Sadržaj

1	UVODNE ODREDBE	7
1.1	Svrha Politike	7
1.2	Regulatorni okvir	7
1.3	Područje primene	7
2	ULOGE I ODGOVORNOSTI	8
2.1	Odgovorno lice za borbu protiv mita i korupcije	8
2.2	Odgovornost Zaposlenih	9
3	OPŠTI PRINCIPI	9
3.1	Nulta tolerancija prema korupciji	10
3.2	Posvećenost borbi protiv mita i korupcije	10
3.3	Posvećenost sveobuhvatnoj usklađenosti	10
4	STANDARDI KOJE DRUŠTVO PRIMENJUJE	11
4.1	Saradnja sa funkcionerima	11
4.2	Plaćanja za olakšice	11
4.3	Dobrotvorni prilozi, sponzorstva, donacije	11
4.4	Rizici u vezi sa zapošljavanjem	12
4.5	Spajanja, pripajanja i značajna ulaganja	12
4.6	Pokloni i poslovno gostoprimstvo	13
4.7	Očekivanja u pogledu usklađenosti Trećih lica	14
4.8	Upravljanje rizikom poslovanja sa Trećim licima	15
5	PROGRAM ZA BORBU PROTIV MITA I KORUPCIJE	16
5.1	Politike i pisane procedure	16
5.2	Procena rizika usklađenosti poslovanja u oblasti sprečavanja mita i korupcije	17
5.3	Kontrole	17
5.4	Obuke	18

5.5	Etičko rukovođenje i davanje primera sa najvišeg nivoa upravljanja	18
5.6	Prijavljivanje nepravilnosti i izražavanje zabrinutosti.....	19
5.7	Upravljanje informacijama i periodično izveštavanje.....	19
5.8	Vođenje i čuvanje evidencija	19

1 UVODNE ODREDBE

1.1 Svrha Politike

Ova Politika utvrđuje opredeljenost Društva i minimalne standarde za sprečavanje, otkrivanje i reagovanje na mito i korupciju u svim njihovim oblicima, kao i za obezbeđivanje usklađenosti sa važećim propisima o sprečavanju mita i korupcije. Svrha Politike je da zaštiti Društvo od regulatornih, finansijskih, reputacionih i operativnih rizika povezanih sa mitom i korupcijom, kao i da podrži poslovanje na zakonit, etičan, transparentan i održiv način.

Pored toga, Politika odražava ojačani okvir Evropske unije za borbu protiv korupcije, koji je usvojen kao odgovor na stav EU da korupcija i dalje predstavlja ozbiljnu pretnju demokratiji, vladavini prava, pravičnoj konkurenciji, ekonomskom prosperitetu i poverenju javnosti. U okviru intenziviranih napora EU usmerenih na efikasnije sprečavanje, otkrivanje i suzbijanje korupcije, zakonodavnim okvirom uveden je znatno stroži režim sankcionisanja, što dovodi do značajno povećanih rizika od izricanja sankcija, uključujući novčane kazne u iznosu do 5% ukupnog godišnjeg prometa na globalnom nivou (ili 40 miliona evra), kao i, u određenim slučajevima, kazne zatvora do pet godina za fizička lica. Dodatne sankcije mogu uključivati oduzimanje licenci i dozvola, oduzimanje imovinske koristi, kao i druge restriktivne mere.

Uopšteno posmatrano, mito i korupcija podrivaju vladavinu prava, pravičnu konkurenciju, poverenje javnosti, kao i integritet i održivost privrednih aktivnosti. Imajući u vidu promenljivu prirodu rizika od korupcije i potrebu za efikasnim preventivnim mehanizmima, Društvo je posvećeno održavanju i kontinuiranom unapređivanju svog okvira za sprečavanje mita i korupcije, u cilju promovisanja integriteta, transparentnosti, odgovornosti i odgovornog poslovnog ponašanja.

Imajući u vidu ove pooštrene regulatorne zahteve, veoma je važno da Društvo održava efikasan Program borbe protiv mita i korupcije, kojim se obezbeđuje dosledno sprečavanje i upravljanje rizicima na nivou Društva. Stoga, ova Politika ima za cilj da:

- jasno izrazi opredeljenost Društva za zabranu podmićivanja i korupcije i obezbeđivanje usklađenosti sa važećim propisima o sprečavanju podmićivanja;
- utvrdi principe za identifikovanje i sprečavanje potencijalnog podmićivanja i korupcije, radi zaštite integriteta i ugleda Društva i Grupe;
- jasno prenese principe borbe protiv mita i korupcije kako internim, tako i eksternim zainteresovanim stranama; i
- uspostavi okvir Programa za borbu protiv mita i korupcije u Društvu.

U tom smislu, Politika zaposlenima pruža opšte informacije o merama koje Društvo i sva radno angažovana lica u Društvu treba da preduzimaju sa ciljem identifikovanja i efikasnog upravljanja rizicima od mita i korupcije u Društvu.

1.2 Regulatorni okvir

Ova Politika je izrađena u skladu sa Politikom borbe protiv mita i korupcije Grupe koja je usklađena sa relevantnim zakonodavstvom za borbu protiv mita i korupcije Evropske Unije. Takođe, da bi se primenila najbolja praksa u ovom pogledu, konsultovan je Vodič za program Wolfsberg grupe za borbu protiv mita i korupcije prilikom izrade Politike.

Ova Politika je izrađena u skladu sa Direktivom (EU) 2026/1021 o borbi protiv korupcije i Konvencijom Ujedinjenih nacija protiv korupcije (UNCAC).

Pored toga, radi usklađivanja ove Politike sa međunarodno priznatim principima i najboljim praksama u oblasti sprečavanja mita i korupcije, prilikom njene izrade uzeti su u obzir dokument „Program etike i usklađenosti poslovanja u oblasti borbe protiv korupcije: Praktični vodič, koji su izdali Kancelarija Ujedinjenih nacija za drogu i kriminal (UNODC) i Globalni dogovor Ujedinjenih nacija, kao i „Smernice za program usklađenosti u oblasti sprečavanja mita i korupcije“ Wolfsberg grupe.

1.3 Područje primene

Ova Politika se primenjuje na sve članove strateških, kontrolnih i izvršnih organa, zaposlene, vezane zastupnike (npr. finansijske savetnike) i privremeno angažovana lica (u daljem tekstu zajedno „Zaposleni“), kao i na sve poslovne aktivnosti Društva. Ova Politika se primenjuje u skladu sa važećim propisima i regulatornim zahtevima.

Ova Politika predstavlja sastavni deo Programa Društva za borbu protiv mita i korupcije i utvrđuje opšte principe, pravila i očekivanja Društva u pogledu sprečavanja, identifikovanja i upravljanja rizicima od mita i korupcije.

Politika je dopunjena povezanim internim procedurama, uključujući Proceduru o poklonima i poslovnom gostoprimstvu, kojom se uređuju specifični rizici od mita i korupcije povezani sa poklonima i poslovnim gostoprimstvom, kao i Proceduru za upravljanje rizicima od mita i korupcije u ključnim oblastima rizika, kojom se uređuje upravljanje rizicima od mita i korupcije povezanim sa odnosima sa Trećim licima, dobrotvornim priložima, sponzorstvima, donacijama, praksama u oblasti zapošljavanja, kao i transakcijama spajanja i preuzimanja.

Ova Politika se primenjuje zajedno sa Kodeksom poslovnog ponašanja i Politikom o unutrašnjem uzbunjivanju.

Pored toga, imajući u vidu da su sukobi interesa usko povezani sa mitom i korupcijom, ova Politika se primenjuje zajedno sa Politikom upravljanja sukobom interesa. Svaka situacija ili splet okolnosti koji mogu dovesti u pitanje objektivnost poslovnih odluka moraju biti predmet odgovarajućih mera. Ova Politika takođe treba da bude dostupna različitim eksternim zainteresovanim stranama kako bi bile upoznate sa principima borbe protiv mita i korupcije koje Društvo primenjuje.

Ova Politika ne uređuje pitanja sprečavanja pranja novca, prevara i povreda propisa o zaštiti konkurencije koja mogu biti povezana sa mitom i korupcijom, s obzirom da su navedene oblasti regulisane posebnim politikama i internim aktima Društva.

Ova Politika koja sadrži opšte principe borbe protiv mita i korupcije dostupna je u poslovnim prostorijama i na internet stranici Društva, u cilju informisanja svih zainteresovanih strana o principima borbe protiv mita i korupcije koje Društvo primenjuje.

2 ULOGE I ODGOVORNOSTI

Odbor direktora Društva je odgovoran za uspostavljanje opšte kulture upravljanja rizicima u Društvu i obezbeđivanje nadzora nad nad poštovanjem očekivanih standarda ponašanja. U tom smislu, ima aktivnu ulogu u obezbeđivanju primene standarda utvrđenih ovom Politikom.

Odbor direktora Društva imenuje Odgovorno lice za borbu protiv mita i korupcije u Društvu (u daljem tekstu: Odgovorno lice), odgovorno za sprovođenje Programa za borbu protiv mita i korupcije.

2.1 Odgovorno lice za borbu protiv mita i korupcije

Odgovorno lice za borbu protiv mita i korupcije mora posedovati odgovarajuće znanje o zahtevima u oblasti borbe protiv mita i korupcije, odgovarajući nivo rukovodećeg položaja i ovlašćenja koji mu omogućavaju efikasno obavljanje ove funkcije, kao i sposobnost da postupa nezavisno i objektivno prilikom izvršavanja poverenih odgovornosti.

Odgovorno lice odgovorno je za:

- Definisanje, uspostavljanje, sprovođenje i nadzor nad Programom za borbu protiv mita i korupcije Društva, u skladu sa Programom na nivou Grupe;
- Koordinaciju aktivnosti usmerenih na pravilnu primenu pravila Grupe u oblasti borbe protiv mita i korupcije i, u skladu sa svim relevantnim lokalnim zakonskim i regulatornim zahtevima, predlaganje bilo kakvih dopuna po potrebi;
- Pružanje savetodavne podrške u vezi sa Programom za borbu protiv mita i korupcije;
- Pružanje smernica i podrške Zaposlenima pri sprovođenju dubinskih analiza („Due Diligence“) u vezi sa pitanjima korupcije, uključujući procenu informacija i dokumentacije prikupljenih tokom postupka dubinske analize, kao i davanje saveta u vezi sa Znacima upozorenja („Red flags“) navedenim u Prilogu 1;

- Nadzor nad istragama prijavljenih slučajeva mita i korupcije, uključivanjem Odgovornog lica Grupe za borbu protiv mita i korupcije, Grupe kada se to smatra odgovarajućim. U tu svrhu, Odgovorno lice ima ovlašćenje da istražuje sve sumnjive ili potvrđene slučajeve mita i korupcije, da zahteva i pregleda svu relevantnu dokumentaciju i da o takvim slučajevima obavesti izvršnog direktora a po potrebi i nadležne organe; i
- Obezbeđivanje javne dostupnosti Politike, kako Zaposlenima, tako i Trećim licima, putem zvaničnih kanala komunikacije.

Odgovorno lice sarađuje sa Ovlašćenim licem za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma i obaveštava ga o svakoj sumnji na pranje novca, finansiranje terorizma ili kršenje finansijskih sankcija, dok Odgovorno lice Grupe za borbu protiv mita i korupcije obaveštava o ozbiljnim slučajevima izvršenog ili pokušanog podmićivanja i korupcije, uz poštovanje svih primenljivih pravila u vezi zaštite podataka o ličnosti i poslovne tajne. Izveštavanje prema Odgovornom licu Grupe može biti redovno (u okviru redovnog mesečnog, kvartalnog i godišnjeg izveštavanja) ili vanredno (ad hoc), u slučaju postojanja neposrednih značajnih rizika za Društvo i Grupu.

2.2 Odgovornost Zaposlenih

Svi Zaposleni odgovorni su za postupanje u skladu sa ovom Politikom, odgovarajućim lokalnim internim aktima i procedurama, kao i svim važećim propisima u oblasti borbe protiv korupcije prilikom obavljanja svojih dužnosti.

Svi Zaposleni dužni su da Odgovornom licu prijave svaki slučaj izvršenog ili pokušanog podmićivanja i korupcije za koji saznaju, bez obzira na to da li je nedozvoljena korist ponuđena, data ili primljena.

Zaposleni treba da budu upoznati sa primerima Znakova upozorenja (Prilog 1 ove Politike) i, tamo gde ih primete, treba da upozore na potencijalno povećane rizike i da kontaktiraju Odgovorno lice ili Ovlašćeno lice za sprečavanje pranja novca, u situacijama u kojima je prisutno ili se sumnja na pranje novca, radi saveta. Ukoliko Zaposleni ima bilo kakve nedoumice ili pitanja u vezi sa mitom i korupcijom treba odmah da se obrati Odgovornom licu.

Svaka prijava mora biti podneta u skladu sa utvrđenim internim postupkom, pri čemu se u svakom slučaju najpre podnosi Odgovornom licu, a ukoliko je reč o izvršenom pranju novca ili sumnji na pranje novca, i Ovlašćenom licu za sprečavanje pranja novca. Propuštanje podnošenja takve prijave može dovesti do individualne krivične odgovornosti Zaposlenog, kao i izložiti Društvo i/ili Grupu mogućim pravnim postupcima ili merama nadležnih regulatornih organa. Sumnje na podmićivanje i korupciju mogu se prijaviti i u skladu sa Politikom o unutrašnjem uzbunjivanju Društva..

3 OPŠTI PRINCIPI

Principi utvrđeni ovom Politikom proizlaze iz opredeljenosti Društva za integritet, transparentnost, odgovornost i održivo poslovanje. Društvo prepoznaje da mito i korupcija narušavaju pravičnu konkurenciju, utiču na objektivnost donošenja odluka, podrivaju poverenje u privredna društva i poslovne odnose, izlažu Društvo značajnim pravnim, finansijskim i reputacionim rizicima i nisu u skladu sa principima odgovornog i održivog poslovanja. Princip nulte tolerancije Društva prema mitu i korupciji predstavlja osnovno načelo na kojem se zasnivaju sve njegove poslovne aktivnosti i odnosi.

Društvo takođe prepoznaje da sukobi interesa mogu stvoriti ili prikriti rizike od mita i korupcije, tako što narušavaju objektivnost donošenja odluka i omogućavaju vršenje nedozvoljenog uticaja. Stoga su svi Zaposleni, rukovodioci i druga relevantna lica koja postupaju u ime Društva dužni da izbegavaju situacije u kojima lični, finansijski, porodični, politički ili drugi interesi izvan njihovih profesionalnih obaveza mogu neprimereno uticati ili stvoriti utisak da neprimereno utiču na obavljanje njihovih dužnosti, kao i da bez odlaganja prijave svaki stvarni, potencijalni ili prividni sukob interesa, u skladu sa važećim internim aktima. Svaki identifikovani sukob interesa mora biti procenjen i njime se mora upravljati primenom odgovarajućih mera, koje mogu uključivati obaveštavanje nadležnih lica ili organa, ograničavanje učešća u konkretnom pitanju, pojačan nadzor ili izuzimanje iz procesa donošenja odluka, radi očuvanja integriteta, transparentnosti i nepristrasnosti poslovnih aktivnosti Društva.

Ovom Politikom i principima utvrđenim u njoj, organi upravljanja Društva izričito zahtevaju da sva radno angažovana lica u Društvu dosledno poštuju osnovne vrednosti integriteta, transparentnosti i odgovornosti, kao i da neguju kulturu usklađenosti poslovanja u kojoj su mito i korupcija apsolutno neprihvatljivi. U skladu sa navedenim, mito i

korupcija, bilo direktni ili indirektni, u javnom ili privatnom sektoru, aktivni ili pasivni, strogo su zabranjeni u svim okolnostima.

3.1 Nulta tolerancija prema korupciji

Društvo primenjuje princip nulte tolerancije prema mitu i korupciji i zabranjuje sve oblike takvog postupanja, uključujući izvršenje, pokušaj izvršenja, omogućavanje, odobravanje, podstrekavanje, pomaganje i podržavanje, prikrivanje ili bilo koji drugi oblik učešća, bilo direktnog ili indirektnog.

Društvo neće tolerisati učešće Zaposlenih ili Trećih lica koja su u bilo kakvom odnosu sa Društvom u radnjama podmićivanja i korupcije.

Mito i korupcija podrazumevaju svaku namernu radnju, bilo direktnu ili indirektnu, koja uključuje nuđenje, obećavanje, davanje, traženje, primanje ili prihvatanje bilo kakve nedozvoljene koristi ili stvari od vrednosti, zloupotrebu poverenog položaja, dužnosti, uticaja ili imovine, prikrivanje koruptivnog postupanja ili koristi proistekle iz takvog postupanja, trgovinu uticajem, protivpravno prisvajanje, ometanje pravde ili bilo koje drugo nepošteno, nezakonito ili nedozvoljeno postupanje koje predstavlja koruptivno krivično delo u skladu sa važećim propisima.

U slučaju nedoumica, detaljniji opis koruptivnih krivičnih dela, definisanih u skladu sa Direktivom (EU) 2026/1021 o borbi protiv korupcije, dat je u Prilogu 2 ove Politike.

Opredeljenjem za nultu toleranciju prema mitu i korupciji, Društvo se obavezuje da će svako postupanje suprotno principima ove Politike, kao i svaka prijavljena sumnja na moguće podmićivanje i korupciju, biti predmet procene i, kada je to opravdano, istrage, te da će biti preduzete odgovarajuće disciplinske mere, nezavisno od sankcija predviđenih važećim propisima.

Nijedan Zaposleni neće biti izložen degradiranju na niže radno mesto, kažnjavanju ili drugim štetnim posledicama zbog odbijanja da učestvuje u koruptivnim radnjama ili zbog prijavljivanja izvršenih ili pokušanih koruptivnih radnji, čak i ako takvo odbijanje može dovesti do gubitka poslovne prilike za Društvo.

3.2 Posvećenost borbi protiv mita i korupcije

Društvo se obavezuje da će proaktivno delovati u borbi protiv mita i korupcije u svim sredinama u kojima posluje. U tom cilju, Društvo promovise integritet i poslovanje bez mita i korupcije među širokim krugom svojih zainteresovanih strana.

Društvo nastoji da bude primer dobre prakse u svojoj delatnosti kroz primenu najviših standarda i najboljih praksi u oblasti borbe protiv mita i korupcije, kao i kroz ulaganje u obuku Zaposlenih i podizanje njihove svesti o ovim pitanjima.

Društvo ulaže maksimalne napore da spreči podmićivanje i korupciju od strane Trećih lica, uključujući i sa njima povezana lica u poslovnom lancu. Društvo zadržava pravo da ne uspostavi ili ne nastavi poslovni odnos sa Trećim licem ukoliko postoje sumnje na moguće podmićivanje ili korupciju.

3.3 Posvećenost sveobuhvatnoj usklađenosti

Društvo preduzima mere za sprečavanje korupcije kroz informisanje i edukaciju Zaposlenih i zainteresovanih strana o negativnim posledicama korupcije i načinima njenog sprečavanja.

Društvo prilagođava mere za borbu protiv korupcije specifičnim rizicima karakterističnim za svaku oblast poslovanja. Ove mere obuhvataju aktivnosti usmerene na promovisanje integriteta i smanjenje mogućnosti za koruptivno postupanje među Zaposlenima.

Društvo redovno vrši procenu svog Programa za borbu protiv mita i korupcije radi identifikovanja oblasti koje su najizloženije rizicima od korupcije.

4 STANDARDI KOJE DRUŠTVO PRIMENJUJE

Ova Politika utvrđuje osnovne principe i minimalne standarde Društva za upravljanje rizicima od mita i korupcije u oblastima za koje se smatra da su najviše izložene ovim rizicima. Detaljni zahtevi i smernice za upravljanje rizicima od mita i korupcije u ključnim oblastima rizika utvrđeni su povezanim procedurama.

4.1 Saradnja sa funkcionerima

Svaka aktivnost Društva koja uključuje javne funkcionere ili lica povezana sa funkcionerima može predstavljati dodatni reputacioni rizik, kao i povećan rizik od neusklađenosti sa važećim zakonima i propisima. Po pravilu, za sledeće aktivnosti neophodno je uključivanje Odgovornog lica:

- U slučaju bilo kakvog prenosa vrednosti, uključujući poklone, poslovno gostoprimstvo ili bilo koje druge stvari od vrednosti koje Društvo može direktno ili indirektno pružiti funkcioneru, neophodno je uključivanje Odgovornog lica. Pre nuđenja, obećavanja ili davanja poklona, odnosno pružanja poslovnog gostoprimstva, mora se pribaviti prethodno odobrenje Odgovornog lica.
- Odobrenje Odgovornog lica može se dati pojedinačno, za konkretan poklon ili poslovno gostoprimstvo, ili opšte, za poklone i poslovno gostoprimstvo čija vrednost ne prelazi određeni prag ili koji se odnose na određenu vrstu događaja (npr. konferencije, seminare, prezentacije i sl.).
- Povezanost sa funkcionerima takođe predstavlja faktor povećanog rizika u poslovnim odnosima sa Trećim licima. Kada je poznato da je Treće lice u vlasništvu funkcionera, pod njegovom kontrolom ili da njime upravlja funkcioner, može biti potrebno pribavljanje dodatnog odobrenja za uspostavljanje poslovnog odnosa ili angažovanje tog Trećeg lica.
- Radi sprečavanja rizika od korupcije povezanih sa mogućim političkim pokroviteljstvom ili nepotizmom, svi radni odnosi i angažovanja radi obavljanja stručne prakse sa licima za koja je poznato da su povezana sa funkcionerima moraju se zasnivati na doslednoj primeni utvrđenih procedura zapošljavanja, kako bi se obezbedilo da kandidati ispunjavaju potrebne uslove i kvalifikacije i da ne uživaju povlašćen tretman. Ovo se odnosi na ponude za zaposlenje ili obavljanje stručne prakse, unapređenja, utvrđivanje i upravljanje zaradama i drugim primanjima i pogodnostima, kao i na druge slične aktivnosti.

Isti principi primenjuju se i u situacijama koje uključuju “prelazak lica između javnog i privatnog sektora”, uključujući zapošljavanje bivših funkcionera ili prelazak Zaposlenih na javne funkcije, kada takve okolnosti mogu stvoriti rizik od nedozvoljenog uticaja, privilegovanog pristupa ili zloupotrebe poverljivih informacija. U takvim slučajevima mora se sprovesti odgovarajuća procena sukoba interesa i rizika od mita i korupcije, a po potrebi primeniti mere za ublažavanje identifikovanih rizika, uključujući obaveštavanje nadležnih lica ili organa, ograničavanje učešća u osetljivim pitanjima, izuzimanje iz procesa donošenja odluka ili druge zaštitne mere srazmerne utvrđenom riziku.

4.2 Plaćanja za olakšice

Plaćanja za olakšice zabranjena su, čak i kada je reč o malim iznosima, ukoliko takva plaćanja imaju koruptivni karakter.

Društvo ne vrši takva plaćanja i neće tolerisati da Zaposleni ili Treća lica, u okviru svojih odnosa sa Društvom, nude, obećavaju, traže, zahtevaju, daju ili prihvataju bilo kakva plaćanja radi olakšavanja ili ubrzavanja postupaka, bilo u korist Trećih lica ili od strane Trećih lica.

4.3 Dobrotvorni prilozi, sponzorstva, donacije

Društvo je posvećeno odgovornom delovanju u zajednicama u kojima posluje i pružanju podrške licima kojima je pomoć potrebna, što može uključivati sponzorisane različitih događaja, inicijativa i organizacija.

Dobrotvorni prilozi, sponzorstva i donacije ni u kom slučaju ne smeju se koristiti kao sredstvo za prikrivanje podmićivanja.

Sve dobrotvorne aktivnosti i donacije sprovode se u dobroj veri, bez namere sticanja bilo kakve poslovne ili druge koristi po principu protivusluge koja bi se mogla smatrati nedozvoljenom. Sponzorstva, po svojoj prirodi, mogu imati za cilj ostvarivanje poslovne koristi, pod uslovom da se ona ostvaruje na transparentan i zakonit način.

Politički doprinosi, u bilo kom materijalnom ili nematerijalnom obliku, zabranjeni su.

Pre realizacije bilo koje dobrotvorne aktivnosti, sponzorstva ili donacije čija vrednost prelazi utvrđeni prag, mora se sprovesti postupak dubinske analize radi procene opravdanosti takve aktivnosti. Grupa utvrđuje prag značajnosti, dok Društvo može, kada je to primereno i uz saglasnost funkcije usklađenosti poslovanja na nivou Grupe, prilagoditi ovaj prag svojim poslovnim aktivnostima, profilu rizika i važećim lokalnim regulatornim zahtevima.

Sve dobrotvorne aktivnosti, sponzorstva i donacije moraju biti tačno, transparentno i potpuno evidentirani u poslovnim knjigama i evidencijama Društva. Sve informacije i evidencije koje se odnose na dobrotvorne aktivnosti, sponzorstva i donacije moraju biti stavljene na raspolaganje Odgovornom licu na njegov zahtev.

Detaljni zahtevi i postupci u ovoj oblasti utvrđeni su Procedurom za upravljanje rizicima od mita i korupcije u ključnim oblastima rizika.

4.4 Rizici u vezi sa zapošljavanjem

Aktivnosti u oblasti upravljanja ljudskim resursima, kao što su ponude za zaposlenje ili obavljanje stručne prakse, unapređenja i obuke, često se smatraju koristima koje imaju određenu vrednost. Stoga se njihovo davanje, nuđenje ili obećavanje radi sticanja ili zadržavanja nedozvoljene poslovne koristi smatra podmićivanjem i korupcijom.

Društvo osuđuje sve oblike neetičkog postupanja u oblasti upravljanja ljudskim resursima, poput prethodno navedenih, kojima se krše principi objektivnosti, stručnosti, profesionalizma i jednakih mogućnosti, bez obzira na to da li takvo postupanje formalno ispunjava uslove da se smatra podmićivanjem ili korupcijom.

Kada bilo koji klijent, poslovni partner ili drugo Treće lice za koje je poznato da ima formalni ili neformalni odnos sa Društvom, ili funkcioner ili lice povezano sa funkcionerom, direktno ili indirektno zahteva preduzimanje određene aktivnosti u oblasti upravljanja ljudskim resursima u vezi sa konkretnim licem, takva aktivnost mora se sprovesti na osnovu stručnosti, kvalifikacija i sposobnosti kandidata, uz primenu uobičajenog konkurentskog postupka izbora, kada je to primenljivo. Aktivnost mora biti predmet objektivne procene, a odluka mora biti dokumentovana na način kojim se potvrđuje da nije doneta na osnovu zahteva takvog Trećeg lica.

Radi izbegavanja rizika da se određene aktivnosti protumače kao podmićivanje ili korupcija, sve aktivnosti u oblasti upravljanja ljudskim resursima moraju se sprovesti na osnovu objektivnih kriterijuma, stručnosti, kvalifikacija i sposobnosti kandidata, uz primenu konkurentskog postupka izbora, kada je to primenljivo.

Dokumentacija koja se odnosi na odluke u oblasti zapošljavanja i radnih odnosa mora se voditi i čuvati na odgovarajući i transparentan način. Evidencije se moraju voditi i čuvati u skladu sa važećim zakonima i propisima, kao i relevantnim internim aktima i standardima Društva.

Dodatni zahtevi i postupci koji se odnose na upravljanje rizicima od mita i korupcije u ovoj oblasti utvrđeni su Procedurom za upravljanje rizicima od mita i korupcije u ključnim oblastima rizika.

4.5 Spajanja, pripajanja i značajna ulaganja

Kada Društvo učestvuje u transakcijama spajanja i preuzimanja za sopstveni račun ili značajnim strateškim ulaganjima, kojima stiče određeni stepen kontrole nad ciljnim društvom, javljaju se sledeći rizici:

- da je drugo društvo koje učestvuje u spajanju i koje, kao rezultat te transakcije, postaje deo spojenog društva, bilo ili je i dalje uključeno u radnje podmićivanja ili korupcije;
- da je ciljno društvo koje je predmet preuzimanja ili značajnog ulaganja bilo ili je i dalje uključeno u radnje podmićivanja ili korupcije.

U mnogim jurisdikcijama, društvo pravni sledbenik, nastalo kao rezultat spajanja, preuzimanja, strateškog ulaganja ili reorganizacije, preuzima odgovornosti svojih pravnih prethodnika, uključujući sve oblike građanskopravne i krivične odgovornosti za eventualna koruptivna krivična dela. Ostali rizici obuhvataju reputacione rizike, kao i rizike od neposredne štete usled gubitka poslova koji su prethodno pribavljeni koruptivnim radnjama, i druge slične rizike.

Radi upravljanja navedenim rizicima, Društvo preduzima tri osnovne mere za njihovo ublažavanje:

- Sprovođenje dubinske analize pre realizacije transakcije (Due Diligence), radi identifikovanja svih rizika povezanih sa mogućim prethodnim radnjama podmićivanja ili korupcije;
- Uključivanje svih relevantnih pitanja i rizika u oblasti borbe protiv mita i korupcije u proces donošenja odluka;
- Integracija ciljnog društva nakon realizacije transakcije, uključujući, kada je to potrebno, sprovođenje korektivnih mera i uspostavljanje efikasnog Programa za borbu protiv mita i korupcije, kako bi se rizik od budućih radnji podmićivanja i korupcije sveo na najmanju moguću meru.

Ova pravila primenjuju se na sve transakcije u kojima Društvo učestvuje u spajanju, preuzima ili ulaže u drugo društvo („ciljno društvo“), kao i na sve druge aktivnosti reorganizacije, uključujući postupke kreditnog restrukturiranja, koje za rezultat imaju sticanje kontrole ili značajnog stepena uticaja nad drugim društvom, na primer, putem ovlašćenja za imenovanje članova nadzornih i izvršnih organa, ostvarivanja prava veta i slično.

Radi izbegavanja nedoumica, odredbe ovog poglavlja Politike ne primenjuju se na:

- Transakcije unutar Grupe;
- Transakcije spajanja i preuzimanja u kojima Društvo ima isključivo savetodavnu ulogu ili pruža samo usluge svojim klijentima;
- Transakcije koje Društvo obavlja u okviru trgovanja za sopstveni račun, radi ostvarivanja dobiti iz sopstvenog trgovačkog portfolija ili u svrhu zaštite od rizika.

Rizici od mita i korupcije povezani sa angažovanjem Trećih lica u okviru transakcija spajanja, preuzimanja ili ulaganja uređeni su poglavljima ove Politike koja se odnose na upravljanje odnosima sa Trećim licima.

Svrha postupka dubinske analize u oblasti borbe protiv mita i korupcije jeste da se otkrije ili proceni verovatnoća postojanja sadašnjih ili prethodnih radnji podmićivanja i korupcije povezanih sa ciljnim društvom ili drugim stranama uključenim u transakciju.

Ukoliko se tokom postupka dubinske analize identifikuju ozbiljni rizici od mita ili korupcije, potrebno je doneti i odluku o tome da li je nakon realizacije transakcije neophodno sprovesti korektivne mere. Takve mere mogu uključivati pribavljanje posebnog pravnog mišljenja, ponovno pregovaranje o ugovorima kod kojih postoje pokazatelji podmićivanja ili korupcije ili sprovođenje novih postupaka izbora ugovornih strana, udaljavanje iz ciljnog društva zaposlenih ili povezanih lica koja su mogla biti uključena u koruptivne radnje, prijavljivanje sumnji nadležnim organima i druge odgovarajuće mere.

Nakon zaključenja transakcije, ukoliko stečeni stepen kontrole nad ciljnim društvom omogućava njegovu potpunu integraciju, proces integracije ciljnog društva treba da obuhvati, kada je to moguće, uspostavljanje svih ključnih elemenata Programa za borbu protiv mita i korupcije, u skladu sa odredbama ove Politike.

Detaljna uputstva utvrđena su Procedurom za upravljanje rizicima od mita i korupcije u ključnim oblastima rizika.

4.6 Pokloni i poslovno gostoprimstvo

Prihvatanje poklona i poslovnog gostoprimstva koji se nude Zaposlenima predstavlja oblast koja može otvoriti pitanja u pogledu poštovanja odgovarajućih standarda etičkog ponašanja Društva i njegovih Zaposlenih.

Društvo prepoznaje da su davanje poklona i pružanje poslovnog gostoprimstva radi izražavanja poštovanja, uvažavanja ili zahvalnosti uobičajen i legitiman deo poslovanja.

Poslovno gostoprimstvo može se prihvatiti ukoliko se pruža u okviru poslovnih aktivnosti Društva i ako je u skladu sa društvenim običajima, pravilima učtivosti ili diplomatskim protokolom, odnosno kada takvi običaji ili pravila to nalažu.

Predmeti male vrednosti koji se daju isključivo u informativne svrhe (brošure, knjižice, katalozi i sl.) ne smatraju se poklonima u smislu ove Politike.

Kao i kod poklona, pretpostavka da je prihvatanje određenog oblika poslovnog gostoprimstva dozvoljeno, odnosno činjenica da je pojedinačna ponuda prihvatljiva, ne znači da Zaposleni imaju pravo da prihvataju veći broj ponuda

poslovnog gostoprimstva, imajući u vidu da se učestalo prihvatanje takvih ponuda može smatrati okolnošću koja ugrožava objektivnost i nezavisnost Zaposlenog ili može negativno uticati na ugled Društva u javnosti.

U slučaju nedoumice, Zaposleni treba da zatraži savet od svog neposrednog rukovodioca i/ili Odgovornog lica, kao i na primer:

- Kada su Zaposleni pozvani da učestvuju ili budu predavači na akademskim ili obrazovnim događajima, odnosno događajima koji na drugi način mogu doprineti promociji poslovnih aktivnosti Društva, njihovo učešće je i u interesu Društva;
- U situacijama kada je, iz društvenih razloga ili pravila učtivosti, teško odbiti pozive na poslovne ručkove, večere, osveženje i slično tokom obavljanja poslovnih aktivnosti, Zaposleni su dužni da postupaju sa posebnom pažnjom, uzimajući u obzir osnovne principe koji se primenjuju na poslovno gostoprimstvo, kako bi obezbedili da njihova nezavisnost ne bude ugrožena i da ugled Društva u javnosti ne bude doveden u pitanje.

Međutim, kada se vrednost ili priroda poklona ili poslovnog gostoprimstva može smatrati nesrazmernom ili neprimerenom datim okolnostima, takav poklon ili poslovno gostoprimstvo može se smatrati sredstvom za vršenje nedozvoljenog uticaja na primaoca, zbog čega postoji rizik da se takvo postupanje protumači kao podmićivanje ili korupcija.

Stoga, radi izbegavanja rizika da se davanje ili primanje poklona i poslovnog gostoprimstva protumači kao podmićivanje, Društvo primenjuje sledeće principe:

- pokloni i poslovno gostoprimstvo moraju biti namenjeni isključivo unapređenju, održavanju i jačanju ukupnih poslovnih odnosa ili izražavanju zahvalnosti;
- pokloni i poslovno gostoprimstvo ne smeju se davati niti primati ukoliko bi se mogli smatrati sredstvom za stvaranje osećaja obaveze kod primaoca ili vršenje nedozvoljenog uticaja na njega, odnosno protivuslugom u vezi sa poslovima o kojima se trenutno odlučuje ili koji se očekuju;
- pokloni u gotovini ili gotovinskim ekvivalentima su zabranjeni;
- svi pokloni i oblici poslovnog gostoprimstva čija vrednost prelazi utvrđeni prag moraju biti prethodno odobreni, na način definisan Procedurom o poklonima i poslovnom gostoprimstvu;
- svi pokloni i oblici poslovnog gostoprimstva namenjeni funkcionerima ili licima povezanim sa funkcionerima podležu prethodnom odobrenju Odgovornog lica; u slučajevima od posebnog značaja ili visokog rizika, Odgovorno lice može zahtevati i odobrenje izvršnog direktora;
- svaki poklon ili oblik poslovnog gostoprimstva mora biti u skladu sa zakonima i propisima koji važe u zemljama davaoca (domaćina, odnosno lica koje upućuje poziv) i primaoca (gosta, odnosno pozvanog lica);
- Zaposlenima je strogo zabranjeno da traže poklone ili poslovno gostoprimstvo od bilo kog Trećeg lica, kao i da ih prihvataju ukoliko postoji verovatnoća da bi njihovo prihvatanje moglo biti u sukobu sa obavezama koje Zaposleni imaju u okviru obavljanja svojih dužnosti.

Svi troškovi koji se odnose na poklone i poslovno gostoprimstvo moraju biti tačno i potpuno evidentirani i iskazani u poslovnim knjigama i evidencijama Društva od strane nadležnih organizacionih jedinica. Postojanje bilo kakvih neprijavljenih ili neevidentiranih računa, fondova, sredstava ili transakcija strogo je zabranjeno u Društvu.

Društvo vodi registar svih poklona i oblika poslovnog gostoprimstva za koje je potrebno odobrenje, radi evidentiranja osnovnih informacija o svakom odobrenju i omogućavanja sprovođenja odgovarajućih kontrola.

Detaljna uputstva utvrđena su Procedurom o poklonima i poslovnom gostoprimstvu.

4.7 Očekivanja u pogledu usklađenosti Trećih lica

U okviru svog poslovanja, Društvo uspostavlja i održava brojne poslovne odnose sa Trećim licima.

S obzirom da se po važećim zakonima i propisima Društvo, kao i Grupa, mogu smatrati odgovornim za mito i korupciju koje učini Treće lice, ti odnosi mogu predstavljati visok rizik da Društvo ili Grupa budu umešani ili da se smatra da su umešani u mito i korupciju.

Stoga, u cilju delotvornog ublažavanja rizika od korupcije povezane sa Trećim licima, Društvo zahteva od svih Trećih lica sa kojima posluje da postupaju u skladu sa svim relevantnim važećim zakonima i propisima, uključujući lokalne zakone, kao i zakone koji imaju ekstrateritorijalnu primenu.

Ovi rizici obuhvataju situacije u kojima Treće lice, kao pružalac usluga, vrši koruptivna plaćanja, kao i situacije u kojima zaposlenom u Društvu pruža lične koristi u zamenu za dobijanje poslovnih angažmana.

Društvo zahteva od svih Trećih lica da se upoznaju sa odredbama ove Politike, koja im je dostupna putem internet stranice Društva ili se, u svakom slučaju, dostavlja putem zvaničnih kanala komunikacije.

Zahtevi Društva u pogledu usklađenosti Trećih lica sa pravilima za sprečavanje podmićivanja i korupcije izraženi su u obliku klauzule o sprečavanju podmićivanja i korupcije, koja se obavezno uključuje u pisane ugovore sa Trećim licima. Ova klauzula obuhvata i pravo Društva da obustavi ili raskine poslovni odnos ukoliko se utvrdi da je Treće lice umešano u podmićivanje ili korupciju, odnosno ukoliko postoji osnovana sumnja u takvu umešanost.

Naknada koju Društvo isplaćuje bilo kom Trećem licu može predstavljati isključivo pravičnu naknadu za zakonito isporučenu robu ili pružene usluge. Novčana sredstva se ni pod kojim okolnostima ne smeju koristiti za davanje mita niti se smeju, neposredno ili posredstvom bilo kog Trećeg lica, usmeravati u bilo koje koruptivne svrhe.

4.8 Upravljanje rizikom poslovanja sa Trećim licima

Plaćanja bilo kom Trećem licu, uz saznanje da će celokupan ili deo isplaćenog iznosa biti korišćen u koruptivne svrhe, mogu dovesti do građanskopravne i krivične odgovornosti. Stoga, Društvo upravlja poslovnim odnosima sa Trećim licima na osnovu procene rizika od korupcije povezanog sa tim licima.

Treća lica na koja se primenjuje ova Politika uključuju, ali se ne ograničavaju na:

- Posrednike;
- Partnere u zajedničkim ulaganjima ili konzorcijumima;
- Agente;
- Savetnike;
- Izvođače radova i neposredne podizvođače;
- Dobavljače robe i drugih proizvoda;
- Pružaoce usluga;
- Ostala treća lica koja obavljaju slične poslove ili funkcije.

Za potrebe ove Politike, odnosi sa klijentima koji ne stupaju u druge poslovne odnose sa Društvom osim u svojstvu krajnjih korisnika usluga Društva nisu obuhvaćeni procedurama upravljanja rizicima povezanim sa Trećim licima.

Za potrebe ove Politike, poslovni odnosi sa Trećim licima koji su relevantni za procenu rizika od korupcije povezane sa Trećim licima obuhvataju odnose u kojima:

- se Trećem licu isplaćuje naknada; i
- Društvo, kao rezultat takvog poslovnog odnosa, stiče ili zadržava poslovne angažmane, ostvaruje bilo koju drugu korist ili dobija poslovnu priliku.

Sledeće kategorije odnosa se, po pravilu, ne smatraju odnosima sa Trećim licima u smislu ove Politike:

- Odnosi sa zaposlenima;
- Odnosi između društava unutar Grupe;
- Odnosi sa državnim organima;
- Mesta trgovanja regulisana propisima EU/EEP ili ekvivalentnim propisima trećih zemalja, u skladu sa važećom regulativom (regulisana tržišta, multilateralne trgovinske platforme – MTF, organizovane trgovinske platforme – OTF i slična mesta trgovanja).

Od strane Grupe postavlja se prag materijalne značajnosti kojim se određuje godišnja vrednost poslovnog odnosa ispod koje se rizik od mita i korupcije povezan sa Trećim licima smatra nedovoljno značajnim, te nije potrebno sprovesti postupke dužne pažnje (Due Diligence) niti primenjivati odgovarajuće kontrolne mere. Društva možu, kada je to primereno i uz saglasnost funkcije usklađenosti poslovanja na nivou Grupe, prilagoditi navedeni prag u skladu sa svojim poslovnim aktivnostima, profilom rizika i važećim lokalnim regulatornim zahtevima.

Za sve poslovne odnose sa Trećim licima čija vrednost prelazi utvrđeni prag materijalne značajnosti, pre uspostavljanja poslovnog odnosa obavezno je sprovesti postupak dužne pažnje u oblasti sprečavanja podmićivanja i dodeliti poslovnom odnosu jednu od tri kategorije rizika – nizak, srednji ili visok rizik.

Svrha sprovođenja postupka dužne pažnje (Due Diligence) u odnosu na Treća lica jeste sticanje razumnog uverenja da Treće lice ne vrši plaćanja u koruptivne svrhe i da je poslovni odnos uobičajen i zakonit. Postupak dužne pažnje, kao i sva dokumentacija i informacije pribavljene tokom njegovog sprovođenja, moraju biti dokumentovani.

Prilikom uspostavljanja poslovnog odnosa sa Trećim licem, pisani ugovor mora sadržati klauzulu o sprečavanju podmićivanja i korupcije. Ukoliko zbog zakonskih ograničenja nije moguće zaključiti pisani ugovor sa Trećim licem, pre uspostavljanja poslovnog odnosa potrebno je od Trećeg lica pribaviti pisanu izjavu o usklađenosti sa zahtevima za sprečavanje podmićivanja i korupcije.

Detaljna uputstva, kao i utvrđeni prag materijalne značajnosti i upitnici, definisani su Procedurom za upravljanje rizicima od mita i korupcije u ključnim oblastima rizika.

5 PROGRAM ZA BORBU PROTIV MITA I KORUPCIJE

U cilju poštovanja obaveza i principa utvrđenih ovom Politikom, Društvo sprovodi jedinstveni Program za borbu protiv mita i korupcije, koji odražava program na nivou Grupe, uz uvažavanje zahteva lokalnog zakonodavstva.

Program za borbu protiv mita i korupcije Društva, sastoji se od sledećih ključnih elemenata, koje zajedno predstavljaju minimalne standarde Programa za borbu protiv mita i korupcije.

- Politike i pisane procedure;
- Procena rizika usklađenosti poslovanja u oblasti sprečavanja podmićivanja i korupcije;
- Kontrolne mere;
- Obuke;
- Etičko rukovođenje i davanje primera sa najvišeg nivoa upravljanja (Tone from the Top);
- Prijavljivanje nepravilnosti i izražavanje zabrinutosti;
- Redovno i periodično izveštavanje;
- Vođenje i čuvanje evidencija.

5.1 Politike i pisane procedure

Program za borbu protiv mita i korupcije zahteva uspostavljanje, primenu, održavanje i periodično preispitivanje posebnih pisanih internih pravila, politika i procedura namenjenih sprečavanju, otkrivanju i ublažavanju rizika od podmićivanja i korupcije.

Redovno preispitivanje i ažuriranje pisanih internih pravila, politika i procedura obezbeđuje njihovu kontinuiranu adekvatnost, delotvornost i usklađenost sa promenama zakonskih i regulatornih zahteva, novonastalim rizicima, kao i promenama u poslovnim aktivnostima Društva i okruženju u kojem posluje.

Politike, standardi i procedure predstavljaju osnovni okvir putem kojeg se zahtevi Društva u oblasti sprečavanja podmićivanja i korupcije sprovode i integrišu u svakodnevne poslovne aktivnosti. Njima se zakonski, regulatorni i zahtevi Društva pretočavaju u jasno definisane odgovornosti, kontrolne mere i praktične smernice za relevantne Zaposlene na svim nivoima Društva. Imajući u vidu predmet i svrhu internih akata iz ove oblasti, njihova pravilna i dosledna primena zahteva da se, gde je to primenljivo, principi i zahtevi utvrđeni tim aktima na odgovarajući način uključe i u interne akte drugih organizacionih jedinica i funkcija.

Ovaj okvir podstiče razvoj snažne kulture integriteta, etičkog postupanja, transparentnosti i odgovornosti, istovremeno obezbeđujući doslednu primenu kontrolnih mera za sprečavanje podmićivanja i korupcije u svim poslovnim aktivnostima Društva.

Takođe, ovaj okvir doprinosi identifikovanju i upravljanju aktivnostima i poslovnim odnosima koji nose povećan rizik, uključujući odnose sa Trećim licima, poklone i gostoprimstvo, donacije, sponzorstva i druge situacije koje mogu dovesti do rizika od podmićivanja ili korupcije.

5.2 Procena rizika usklađenosti poslovanja u oblasti sprečavanja mita i korupcije

Svrha procene rizika od mita i korupcije jeste da omogući Društvu da identifikuje potencijalne rizike kojima je Društvo izloženo pri vršenju svoje delatnosti, da utvrdi u kojoj meri kontrolni okviri Društva upravljaju tim rizicima i da izmeri nivo preostalog rizika.

Rizik od podmićivanja i korupcije predstavlja rizik koji se kontinuirano menja i koji u početnoj fazi može biti teško u potpunosti proceniti, ali ima relativno visok potencijal da dovede do značajnih negativnih posledica, uključujući finansijske gubitke, negativan uticaj na klijente ili konkurentsku poziciju, narušavanje reputacije ili izricanje regulatornih sankcija.

Periodično ažurirana procena rizika poslovnih aktivnosti koju sprovodi Društvo pruža sveobuhvatan uvid u to koji delovi poslovanja ili druge aktivnosti mogu biti najizloženiji koruptivnim praksama, kao i u kojoj meri uspostavljene kontrolne mere ublažavaju postojeće inherentne rizike.

Osnovna procena rizika u ovoj oblasti treba da obuhvati potencijalnu odgovornost koja može proisteci iz postupanja Trećih lica, zatim rizike povezane sa pojedinim državama, transakcije u kojima učestvuju subjekti u državnom vlasništvu ili pod državnom kontrolom, kao i rizike povezane sa poklonima, gostoprimstvom, zapošljavanjem, donacijama, sponzorstvima, političkim doprinosima i/ili značajnim promenama u poslovnim aktivnostima.

O rezultatima procene rizika izveštavaju se lokalni menadžment i funkcija usklađenosti poslovanja na nivou Grupe, u skladu sa Metodologijom Grupe za procenu rizika usklađenosti poslovanja.

5.3 Kontrole

U cilju ublažavanja rizika povezanih sa podmićivanjem i korupcijom, Društvo sprovodi redovne kontrole, koje obuhvataju kontrole prvog i drugog nivoa.

Minimalni skup kontrola prvog nivoa koje Društvo sprovodi radi obuhvatanja ključnih rizika od podmićivanja i korupcije uključuje:

- Kontrole datih i primljenih poklona i poslovnog gostoprimstva;
- Kontrole spajanja, preuzimanja i značajnih ulaganja;
- Kontrole angažovanja Trećih lica;
- Kontrole dobrotvornih aktivnosti, sponzorstava i donacija;
- Kontrole aktivnosti povezanih sa zapošljavanjem i upravljanjem kadrovima, uključujući prijem u radni odnos, stručne prakse, unapređenja i slično.

Kontrole prvog nivoa sprovode se od strane Zaposlenog predlagača poslovnog odnosa i od strane njegovog rukovodioca.

Kontrole drugog nivoa sprovode se prema katalogu kontrola koje odobri Grupna funkcija usklađenosti poslovanja, u skladu sa principom zasnovanom na riziku. Kontrole drugog nivoa sprovodi Interni kontrolor Društva.

U slučajevima kada, zbog obima ili broja transakcija, nije moguće sprovesti kontrolu drugog nivoa nad svim izvršenim transakcijama, za potrebe sprovođenja takve kontrole određuje se reprezentativni uzorak.

Društvo, na osnovu važećih lokalnih zakonskih zahteva i svoje procene rizika od mita i korupcije, uz minimalne zahteve određene ovom Politikom, može uvesti i dodatne kontrole.

5.4 Obuke

Jedan od ključnih zadataka Programa jeste uspostavljanje i održavanje organizacione kulture u kojoj su podmićivanje i korupcija neprihvatljivi u svim okolnostima. U tom cilju, Društvo, zajedno sa Grupom, ulaže u unapređenje znanja i podizanje svesti svojih Zaposlenih.

Radi obezbeđivanja minimalnog nivoa znanja Zaposlenih u oblasti sprečavanja podmićivanja i korupcije, Grupa i Društvo sprovode obavezne obuke. Svi Zaposleni dužni su da pohađaju obuku iz oblasti sprečavanja podmićivanja i korupcije najmanje jednom u dve godine, dok su novozaposleni dužni da obuku završe u roku od tri meseca od stupanja u radni odnos. Obe vrste obuka moraju obuhvatiti informacije o internim pravilima Društva u oblasti sprečavanja podmićivanja i korupcije, uključujući podatke o relevantnim kontakt osobama i kanalima za prijavljivanje i eskalaciju pitanja i nepravilnosti iz ove oblasti. Obuke se, po pravilu, sprovode elektronskim putem. Kada nije moguće organizovati obuku elektronskim putem, obezbeđuje se obuka uz fizičko prisustvo polaznika.

Ukoliko se proceni da je potrebno, Društvo obezbeđuje i posebno prilagođene obuke za pojedine poslovne oblasti ili kategorije zaposlenih, uključujući više rukovodstvo, zaposlene koji neposredno rade sa klijentima, za koje je utvrđeno da su najviše izloženi rizicima od podmićivanja i korupcije ili koji učestvuju u sprovođenju ključnih kontrola.

Društvo obezbeđuje blagovremeno obaveštavanje svih relevantnih Zaposlenih o značajnim promenama regulatornog okvira u oblasti sprečavanja podmićivanja i korupcije, izmenama internih akata i politika, promenama operativnih pravila, kao i internih sistema i kontrola.

Društvo uspostavlja okvir i zahteve za blagovremeno identifikovanje, analizu, prijavljivanje, praćenje i razmenu iskustava i pouka proisteklih iz značajnih štetnih događaja koji ispunjavaju kriterijume utvrđene na nivou Grupe, a koji mogu biti internog i/ili eksternog karaktera.

Svrha razmene stečenih iskustava i pouka jeste unapređenje svesti o zahtevima ove Politike i Programa, kao i jačanje postojećih procesa i kontrola, čime se smanjuje rizik od nastanka sličnih događaja u budućnosti usled istih osnovnih uzroka i omogućava kontinuirano unapređenje u celoj Grupi.

Cilj kontinuiranog unapređenja jeste da se obezbedi odgovarajući razvoj Programa, u skladu sa promenama internih i eksternih zahteva i okolnosti. Društvo redovno preispituje i, po potrebi, unapređuje svoj Program. Na primer, Program treba da se prilagođava promenama u poslovnim aktivnostima tokom vremena, uzimajući u obzir poslovno okruženje u kojem Društvo posluje, profile njegovih klijenata, zakone i propise kojima podleže, kao i standarde relevantne za delatnost koju obavlja.

Po završetku obuke, polaznici treba da prođu proveru stečenog znanja ili potvrde da su razumeli sadržaj obuke, kada je to primereno, na primer u okviru internih elektronskih obuka. Evidencije o završenim obukama moraju se voditi i čuvati, čime se omogućava praćenje realizacije obuka i odgovarajuće izveštavanje.

5.5 Etičko rukovođenje i davanje primera sa najvišeg nivoa upravljanja

Više i srednje rukovodstvo dužno je da pokaže aktivnu i vidljivu posvećenost promovisanju kulture integriteta i usklađenosti sa ovom Politikom. U tom smislu, rukovodioci treba da svojim ponašanjem daju primer Zaposlenima, jasno saopštavaju očekivanja u pogledu poštovanja standarda za sprečavanje podmićivanja i korupcije, podržavaju delotvorno upravljanje povezanim rizicima u okviru svojih nadležnosti i podstiču stvaranje okruženja u kojem Zaposleni mogu slobodno da ukažu na potencijalne nepravilnosti i u kojem se takva pitanja razmatraju i rešavaju na odgovarajući način.

Kako bi se obezbedio odgovarajući nivo pažnje Zaposlenih i značaja koji se pridaje sprečavanju podmićivanja i korupcije, a time i održala kultura usklađenosti poslovanja u kojoj su podmićivanje i korupcija neprihvatljivi u svim okolnostima, izvršni direktori Društva periodično, kroz aktivnu i vidljivu komunikaciju, ističu značaj ove oblasti i

nadziru aktivnosti usmerene na podizanje svesti o važnosti poštovanja pravila za sprečavanje korupcije. Ove aktivnosti mogu se sprovesti i u okviru širih inicijativa interne komunikacije.

5.6 Prijavljivanje nepravilnosti i izražavanje zabrinutosti

U cilju otkrivanja mogućih slučajeva podmićivanja ili korupcije, postupanja suprotnih zakonima i propisima u oblasti sprečavanja korupcije, kršenja principa utvrđenih ovom Politikom ili bilo kojim lokalnim internim aktima iz oblasti sprečavanja podmićivanja i korupcije, Društvo se oslanja na svoje zaposlene, klijente, poslovne partnere i druga Treća lica sa kojima posluje i podstiče ih da što je moguće ranije ukažu na nepravilnosti i prijave sumnje na moguće slučajeve podmićivanja i korupcije.

Pored kanala za prijavljivanje Odgovornom licu nadležnom za sprečavanje mita i korupcije, koji obuhvataju telefonsku liniju, adresu elektronske pošte i fizičku adresu, Društvo za ove potrebe obezbeđuje i više bezbednih i zaštićenih kanala za prijavljivanje nepravilnosti, u skladu sa Politikom Društva o unutrašnjem uzbunjivanju. Ti kanali uključuju:

- Adresu elektronske pošte na koju uzbunjivači mogu dostaviti prijavu;
- Fizičku adresu za dostavljanje prijave uzbunjivača u pisanom obliku.

Dozvoljeno je anonimno uzbunjivanje.

Društvo garantuje potpunu poverljivost i zaštitu identiteta uzbunjivača, kao i punu zaštitu svojih Zaposlenih od bilo kog oblika diskriminacije ili odmazde zbog prijavljivanja nepravilnosti. Anonimnim prijavama posvećuje se jednaka pažnja kao i prijavama podnetim uz otkrivanje identiteta uzbunjivača.

Svaka radnja koja ima za cilj nezakonito otkrivanje identiteta uzbunjivača ili odmazdu prema protiv uzbunjivaču smatra se povredom ove Politike i podleže odgovarajućoj disciplinskoj odgovornosti.

Informacije o dostupnim kanalima za uzbunjivanje stavljaju se na raspolaganje elektronskim putem, objavljivanjem na internet stranici Društva.

Društvo ispituje sve prijave o podmićivanju i korupciji osim u slučaju nedostatka važnih informacija za pokretanje istrage ili kada je primljena uzbuna očigledno lažna.

5.7 Upravljanje informacijama i periodično izveštavanje

Društvo periodično izveštava Grupu o statusu sprovođenja Programa za borbu protiv mita i korupcije, kao i o svim događajima relevantnim za borbu protiv mita i korupcije (u meri u kojoj je to dozvoljeno lokalnim zakonom). Izveštavanje se sprovodi najmanje na kvartalnom nivou.

Društvo najmanje jednom godišnje izveštava najviše rukovodstvo Društva o statusu lokalnog Programa za borbu protiv mita i korupcije.

Svako ozbiljno kršenje ove Politike, na koje se sumnja ili koje je utvrđeno, kao i svako postupanje koje može dovesti do značajnog rizika od podmićivanja ili korupcije, mora se bez odlaganja prijaviti Odgovornom licu za borbu protiv mita i korupcije.

Odgovorno lice takve slučajeve procenjuje bez nepotrebnog odlaganja i, kada je to potrebno, sprovedi odgovarajuće istrage, preduzima korektivne mere i dokumentuje mere za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, usmerene na rešavanje predmetnog postupanja i otklanjanje povezanih slabosti u sistemu kontrola.

Kada je to primereno, uzimajući u obzir utvrđene činjenice, važeće propise i mišljenja nadležnih internih funkcija, Društvo će razmotriti mogućnost dobrovoljnog prijavljivanja nepravilnosti nadležnim organima i saradnje sa njima, imajući u vidu da se blagovremeno dobrovoljno prijavljivanje i odgovarajuća saradnja sa nadležnim organima, kada je to dozvoljeno važećim propisima, mogu uzeti u obzir kao olakšavajuće okolnosti u vezi sa predmetnom povredom propisa.

5.8 Vođenje i čuvanje evidencija

Društvo vrši tačno i verodostojno evidentiranje svih transakcija u zvaničnim poslovnim knjigama i evidencijama. Nije dozvoljeno postojanje bilo kakvih neprijavljenih ili neevidentiranih računa, novčanih sredstava, imovine ili transakcija, bez obzira na njihovu svrhu.

Takođe, Društvo čuva odgovarajuću dokumentaciju i vodi evidencije o drugim relevantnim događajima i transakcijama (npr. poklonima i poslovnom gostoprimstvu), sprovedenim procenama rizika, pruženim savetima i mišljenjima i drugim relevantnim aktivnostima.

Predsednik Odbora direktora
Jasmina Bjelić